

mateřským jazykem nějakou formu podpory dostávali, ačkoliv šlo spíše o dílčí opatření, nikoliv o promyšlený systém. Vzdelávání a začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem bylo pravidelným tématem pedagogických porad a předmětových komisí v 56,3 % škol.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků je klíčovým nástrojem jejich motivace. V případě žáků s odlišným mateřským jazykem je potřeba nastavit i taková kritéria, která mohou splňovat žáci s neznalostí vyučovacího jazyka. Na jejich základě pak dochází spíše k posuzování individuálního pokroku žáka než ke srovnávání se spolužáky. Takové hodnocení, tj. hodnocení přiměřené aktuální situaci žáků s odlišným mateřským jazykem bez srovnávání se spolužáky, uplatňovalo 68,8 % navštívených škol. Různé nástroje ke sledování pokroku žáků s odlišným mateřským jazykem (individuální vzdělávací plán, vyrovnávací plán, portfolia apod.) využívalo 60,4 % škol. Většina škol pak v případě selhávání žáka přijímala účinná opatření (např. revize individuálních vzdělávacích plánů, vyrovnávacích plánů, doučování, komunikace se zákonnými zástupci apod.).

Tabulka č. 23 Škola aktivně nabízí žákům s odlišným mateřským jazykem využívání volnočasových aktivit, žáci s odlišným mateřským jazykem se jich aktivně účastní

Oblasti	Podíl škol v %
Škola předává zákonným zástupcům srozumitelným způsobem informace o volnočasových aktivitách (využívá možnosti tlumočení, překladu, piktogramů)	70,8
Pedagogové aktivně zjišťují (ve spolupráci se zákonnými zástupci) záliby a silné stránky žáka a tím směrem orientují i nabídku volnočasových aktivit	50,0
Žáci se volnočasových aktivit účastní	77,1

Aktivní zapojení žáků s odlišným mateřským jazykem do volnočasových aktivit představuje důležitou složku socializace a adaptace těchto žáků v novém prostředí, a to zejména v případě, kdy je škola jediným prostředím, v němž se žák setkává s českým jazykem. Ve více než třech čtvrtinách škol se žáci s odlišným mateřským jazykem účastnili volnočasových aktivit, v polovině škol pedagogové aktivně zjišťovali záliby a silné stránky žáků s odlišným mateřským jazykem, aby mohli nabídku volnočasových aktivit adekvátně přizpůsobit. Zákonní zástupci žáka s odlišným mateřským jazykem byli informováni srozumitelným způsobem o volnočasových aktivitách (využití možnosti tlumočení, překladu, piktogramů) v 70,8 % škol.

V souvislosti s činnostmi mimo výuku lze zmínit také efektivní zapojení žáků s odlišným mateřským jazykem do aktivit školní družiny či školního klubu, kde dále dochází k dalšímu rozvoji řečových i sociálních dovedností, což může urychlit adaptaci na prostředí školy a komunikaci v českém jazyce.

Školy se mohou v případě potřeby obracet také na různé regionální organizace, které poskytují podporu rodinám i žákům s migrační zkušeností (např. neziskové organizace, centra na podporu integrace cizinců apod.), a spolupracovat s nimi při začleňování a vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem. Nadpoloviční podíl škol (56,3 %) předával zákonným zástupcům informace o regionálních organizacích, které nabízejí tlumočení, překlady, doučování, výuku češtiny apod., a pomáhal jim zorientovat se v nabídce jejich služeb. Nabídku služeb těchto organizací samostatně přímo využívala třetina škol.

Promyšlený systém jazykové podpory měla pouze přibližně polovina základních škol, kde jsou již v současné době žáci s odlišným mateřským jazykem vzděláváni. Ostatní školy využívaly spíše dílčí podpůrná opatření, přičemž převažovalo poskytování individuální podpory ve výuce přizpůsobením metod a forem výuky. Zatímco polovina škol využívala vyrovnávací nebo individuální vzdělávací plány, pouze necelá čtvrtina škol měla pro žáky s odlišným mateřským